

Remissyttrande till betänkande SOU 2025:19 Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande

Härmed lämnas yttrande över ovan rubricerat betänkande.

Övergripande synpunkter

Piteå kommun är i stort positivt inställd till de föreslagna förändringar i läroplanerna som är kortare, tydligare och mer strukturerade i sitt innehåll. Framför allt dispositionen och de inledande kapitlen. Bra med mindre fokus på betygssättning och bedömning och mer fokus på kunskaper och undervisning. Positivt att de praktiska delarna i de praktisk-estetiska ämnena föreslås få ett större utrymme samt att de analytiska delar får stå tillbaka. Piteå kommun vill betona vikten av ökad kunskap om barns psykiska ohälsa och mående. Utredningen är också tydlig med, vilket är positivt, att läroplan, timplan och betygskriterier behöver hänga ihop och att texterna kortas och blir tydligare samt att allt finns på samma ställe. Positivt att det tas fram nationellt fastställda kommentarer till de nya läroplanerna.

Piteå kommun ställer sig lite tveksamma till att utredarna anser att för mycket fokus läggs på digitalisering och digital kompetens i nuvarande läroplan, här efterfrågar vi ett tydligare stöd och riktning. När det gäller borttagandet av extra anpassningar är vi kritiska till om det är rätt väg att gå? I de nya kursplanerna kommer det också att finnas anvisningar om hur man ska prioriterar innehåll, här är risken för mycket detaljstyrning stor och finns också en risk att undervisningstiden inte räcker till för alla krav i nya läroplanen. Lärares och rektors professionella frihet riskerar att urholkas.

Bra att den nya läroplanen införs 2028, samtidigt med den tioåriga grundskolan samtidigt som Piteå kommun ser att skolan kommer mötas av flera stora förändringsförslag samtidigt under 2028 vilket medför att medel och stöd under implementeringen måste samordnas.

4.1.2 Det har skett en förskjutning över tid i synen på lärarrollen och i synen på individualisering av undervisningen (Sid 182-189 i SOU 2025:19)

Piteå kommun tror på individualisering men på en rimlig nivå också inom klassrummet. Att skolan bör uppmärksamma och stödja varje elevs individuella utveckling är en given utgångspunkt. Vi tror inte på en alltför stor individualisering men önskar inte gå lika långt som utredningen gör där man anser att anpassning till varje elevs förutsättningar och behov kan vara begränsande ur en pedagogisk synvinkel. Piteå kommun ser också att en förskjutning mot mer lärarledd, strukturerad och ansvarstagande undervisning är bra men tycker att förslagen i utredningen går för långt när det gäller "förmedlande" och borttagande av elevinflytande. Här bör det lämnas ett stort professionellt utrymme till lärare och rektor.

4.2 Förslag för att minska kraven på individualisering och anpassning samt stärka lärarnas roll (Sid 199-200 i SOU 2025:19)

Syftesparagrafen i skollagen (1 kap. 4 §) ska formuleras så att det framgår att utbildningen inom skolväsendet har till syfte att förmedla och förankra kunskaper och värden hos barn och elever samt att det tydliggörs att undervisningen bestäms och leds av lärarna enligt utredaren. Piteå kommuns åsikt är att den nuvarande formuleringen ”inhämta och utveckla” bör finnas kvar men att inhämtningen och utveckling bestäms och leds av läraren.

Stöd i form av extra anpassningar som i dag ska ges inom ramen för den ordinarie undervisningen ska utgå. Den ordinarie undervisningen ska utformas för att förebygga stödbehov. Piteå kommun anser att det är bra att den ordinarie undervisningen ska förebygga stödbehov men anser att det är att gå för långt att helt ta bort extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen samt ställer sig tvekande till begreppet ”stödundervisning”. Tolkningen av förändringarna i skollagtexten innebär att stödundervisningen inte ska ges inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödundervisningen blir i den här skrivningen liktydigt med särskilt stöd?

5.2 Förslag om principer och riktlinjer för nya kursplaner för de obligatoriska skolformerna (Sid 266-268 i SOU 2025:19)

När principer skrivs som ska ligga till grund för de nya kursplanerna är det positivt att kursplanerna ska betona undervisning och lärande före bedömning och betygssättning. Som remissinstans vill vi dock skicka med att detaljstyrningen, gällande beskrivningar vad som ska behandlas i undervisningen, vad som är viktigast att prioritera och ges mest utrymme samt att stödet för genomförandet, inte får bli för omfattande, styrande och detaljerat.

6.2 Förslag för att åstadkomma balans mellan teori och praktik i de praktisk-estetiska ämnena (Sid 414-415 i SOU 2025:19)

Positivt att det i de nya kursplanerna fokuseras på att de praktiska färdigheterna betonas och att det hittas en bättre balans mellan praktiska färdigheter och teoretiska kunskaper. Det får dock inte bli på för stor detaljnivå när det i undervisningens mål och innehåll bestäms vilka tekniker, verktyg, material och handlingar eleverna ska öva på, vilket riskeras enligt utredarens riktning. Piteå kommun ställer sig också mycket positiv till att de praktisk-estetiska ämnenas egenvärde och bidrag till elevernas bildning betonas i de inledande delarna av läroplanerna.

7.5 Förslag och bedömningar om hur läsning ska förstärkas i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna (Sid 460-461 i SOU 2025:19)

Att förslaget innebär att grundläggande läsförmåga blir ett uttalat och framträdande övergripande mål för grundskolan är positivt. Att det tydliggörs, i de inledande delarna, att grundläggande färdigheter i att läsa, skriva och räkna är ett av skolans mål samt att lyfta fram vikten av att eleverna behöver ges rika möjligheter att läsa, skriva och samtala ställer vi oss som huvudman positivt till. Piteå kommun tycker dock att detaljnivån, i kursplanen, blir för stor när man skriver att det innehåll som berör läs- och skrivinläring ska konstrueras med utgångspunkt i systematisk och explicit undervisning med phonics. En alltför likformig undervisning, kan om den tolkas felaktigt, riskera likvärdigheten. Här behöver lämnas en större professionell frihet till lärare och rektorer.

8.2 Förslag om ändrade skrivningar om digitalisering i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna (Sid 500-501 i SOU 2025:19)

Att det tydliggörs att användning av digitala verktyg i grundskolan huvudsakligen är ett medel och inte ett mål i sig ställer vi oss som huvudman positiva till. Vi är också positiva till formuleringen att eleverna behöver lära sig ”att använda och dra nytta av digital och annan teknik för det egna lärandet och för delaktighet i samhället”.

Det är dock att gå för lång när utredningen använder ord och uttryck som ”utgångspunkten ska vara analoga verktyg”, ”försiktighet och restriktivitet ska gälla”, ”om sådana inslag i undantagsfall övervägs ska de värderas mot samlad vetenskaplig empiri”. Dessa skrivningar upplevs som ett förbud. Det måste, i större utsträckning än i förslaget, finnas en frihet för lärare och rektorer att själva välja vilka medel som används för att nå målen. Det är dessutom motsägelsefullt att bedömningsstöden ska genomföras digitalt samtidigt som utredaren föreslår restriktivitet i användandet av digitala verktyg.

I förslaget på inledande delar i en ny läroplan för grundskolan tydliggörs att användning av digitala verktyg måste bygga på vetenskaplig grund för att vara motiverade. Detta kommer vara oerhört svårt då den vetenskapliga grunden för digital utveckling saknas samtidigt som utvecklingen går i en rasande fart. Huvudmän, lärare och rektorer behöver ett bättre stöd gällande den digitala utvecklingen.

10.1 Ikraftträdande av nya läroplaner (Sid 527 i SOU 2025:19)

Bra att den nya läroplanen införs 2028, samtidigt med den tioåriga grundskolan samtidigt som Piteå kommun ser att skolan kommer mötas av flera stora förändringsförslag samtidigt under 2028 vilket medför att medel och stöd under implementeringen måste samordnas. Stor samordning mellan nu pågående utredningar, tex SOU 2025:18, måste ske.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att Barn- och utbildningsnämnden beslutar att bifalla yttrandet.